

blouznění nestačí. Možno, že básník učí absolutnu; ale pak by právě to absolutno musilo být určitě opsáno jako životní řád a řehole.

Z Jana se vyklube nakonec slaboch, tatrman, frazér, hastroš; něco polovičatého. Zabil a nezabil svého strýce. Zabíjel v myšlenkách, nezabil nožem. Doktor ho přesvědčí ve scéně originálně pojaté, že takoví slabochi ani zabítí *nemohou*. A trosečnický Don Quijote zmoudří; vrátí se do rodinné koleje, ke krbu, ke své slepičí snoubence. Byla by to tedy hra o ilusi a desilusi? O vyzrání z opilství? Pak by to bylo přes ono originální pojetí, o němž jsem se zmínil, nenové; odkazovalo by to nazpět k epigonskému romantismu, k létům devadesátým.

A proč nedal autor Janovi otce a matku? Proč mu dal strýce a tetu? S rodiči byl by zápas mnohem dramatičtější než s příbuznými. Na tetě a strýci ulpívá vždycky něco bezděky komického. Já alespoň jako dítě jsem to cítil a nebral jsem své strýce a tety nikdy příliš vážně.

V poslední scéně básník a učitel začíná učit jiné dítě, náhodou zase Jana. Pokračuje tedy ve svém poslání, které je silnější než všecka jeho zklamání, všechny jeho nezdary? Chce *tohle* říci básník? Nebo něco jiného? Neboť uvažte: neučí již svého nového žáčka snům, neopájí ho poesíí dálav, touhami absolutna, ne: vykládá mu geometrickou větu Pythagorovu. Znamená to, že i on zestřízlivěl? Zaměnil blouznivost za něco pozitivního a matematického? I zde by se tedy odehrávalo drama desiluse? Nevím, autor mne nechává v pochybách. Což pokládám za chybu právě zde, kde by měl být nejurčitější.

Jest tento básník myšlen jako posel nějakého velikého nesmluvného principu životného? Kdyby to bylo jasně pojato a důsledně provedeno, musilo by to dáti mesianistické drama úžasné síly. Škoda, že se takto — při své nejasnosti a neurčitosti — nedostal autor přes první jeho začátky.

A tak zbývá ti v duši jen ozvěna čehosi velce chtěného, ale také fantomatického a embryonálního. Velikých vztýčených stínů, bijících se spolu slovy — slovy veliké básnické krásy —, ale přece konec konců jen slovy. Připomínají ti chvílemi Claudela ve své tvrdé ražbě, ve své sentenční kantiléně.

Ať tak, ať onak: cítím, že tu leží veliké básnické možnosti, kterých autor nevytěžil, jichž se ledva letmo dotkl, aby jich pak minul; ale snad se k nim vrátí ve své tvorbě pozdější.

Režisér Honzl vycítil dobře neosymbolickou náznakovou stínovost této hry: fantómy rostoucí až do studené hrůzy popůlnočního nebe, halucinace trpícího zraku toužícího po realizaci v živé hmotě. Při svých nedostatečných prostředcích hmotných mohl jen napovědět, ale napověděl správně. Jinak herci: měli dopovědět, ale zůstali vesměs autorovi i nám nemálo dlužni.

Nákladem Odeonu vyšlo první číslo této nové revue, bohaté obsahem opravdu aktuálním. Mají tu básně Soupault (vzkaz „Do Prahy“), Nezval („Pozdrav Soupaultovi“), K. Biebl („Protinožci“), J. Seifert („Mokrý obraz“: „— hrávali jsme domina, / domina černých teček s hubenými dívkami z baru, / dívající se na jejich kolena, // jež byla vyzáblá / jako dvě lebky s hedvábnou korunkou podvazků / v zoufalém království lásky“), F. Halas, Jiří Voskovec; jsou tu překlady z Apollinaira (z jeho Kaligramů), z Lautréamonta; jsou zde kritické stati J. Fučíka, B. Václavka, K. Honzika, Štyrského & Toyenové, Teigeho, Honzla, řada referátů a poznámek; jsou tu ukázky moderní architektury E. Linhart, K. Seiferta, J. Krejčara, obrazy J. Rösslera, Toyenové, Štyrského; je tu fotografie Chaplina, Friga, Josefina Bakerové... Co je sympatické na ReDu, jest jeho mnohostrannost: všímá si všech složek moderní kultury. Dále svěží, volný, širý vzduch světový, opravdu kamarádký, družný bez snobismu a exklusivismu. Není tu povýšeného a laciného apartnictví, jak je pěstovala nebožka Moderní revue; není to „kaplička“, kde celebruje pontifex a kde rozehrávají zvonečky i kaditelnice ministranti. ReD bude záhy potřebný každému, kdo se chce poučit o díle posledních generací, cizích i domácích, příteli jako odpůrci, který chce poznati a nechce jen nadávati.

Anketa o „Knihách zdarma“

Vážení pánové,
odpovídám na Váš dotazník takto:

Ad 1. Neviděl jsem edice Knih zdarma. Jde-li opravdu, jak píšete, „o tovární přímo výrobu překladů, k nimž používání byli většinou překladatelé anonymní“, jde-li o „nesvědomitá vydání, literárně bezcenná, jazykově vadná, nepřehlédnutá, často i přepisovaná z překladů starších i nejstarších, — má *denní kritika povinnost* varovati před nimi své čtenářstvo. Kniha je knihou jen tenkrát, je-li výsledkem *svědomitého osobního úsilí spisovatelova*, který se snaží vytvořiti *něco nového a lepšího*, než tu posud bylo, — jinak je to brak, který má býti kritikou denního tisku (neboť jen ta dostane se mezi široké kruhy čtenářské a jen ta je vlivná) huben a ničen.

Ad 2. Já za svou osobu nevěřím heslům, jako je „Kniha zdarma“. Alespoň ne u nás, kde kruhy čtenářské jsou a budou vždycky poměrně omezené — nejsme veliký, tj. početně veliký národ. Snad je to možné v Americe, kde čtenářstvo jest jistě dvacetkrát, ne-li víckrát, početnější;